

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๑๗๐
วันพฤหัสบดี ที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๙
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายวรวิทย์ สิมะเสนี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๗. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายธีรชัย ภูวนาถ	กรรมการ
๙. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๐. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๑. นายภุชเรตน์ ทักขิณี	กรรมการ
๑๒. พลตรี วีระ โรจน์นาค	กรรมการ
๑๓. นายศุภชัย ยาวะประภา	กรรมการ
๑๔. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๕. พลเอก อภิรัชต์ คงสมพงษ์	กรรมการ
๑๖. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๗. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นางกิริยา สุมาวงศ์	(ลาการประชุม)
๒. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	(ลาการประชุม)
๓. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

๒. นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาวภัทรา เชื้ออรอด

๒. นายณัฐ มโนกลอนันต์

๓. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๑๖๙ วันพุธ ที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

การดำเนินการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติในประเด็นเพิ่มเติม

ประธานกรรมการเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาคำชี้แจงของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญต่อกรณีการส่งร่างรัฐธรรมนูญที่แก้ไขตามผลการออกเสียงประชามติให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- เนื้อหาของคำชี้แจงที่กล่าวถึงกรณีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญรับฝากเอกสารของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญทั้งหมดไว้ก่อนนั้น ไม่ถือว่าศาลรัฐธรรมนูญได้รับเอกสารจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญอย่างเป็นทางการซึ่งจะมีผลทำให้ศาลรัฐธรรมนูญยังไม่เริ่มนับระยะเวลาในการรับร่างรัฐธรรมนูญ

- ควรเพิ่มรายละเอียดเกี่ยวกับการติดต่อประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นการภายในก่อนการส่งเอกสารให้แก่

เจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และควรให้เหตุผลในเรื่องการทำสำเนาเอกสารจำนวนมากซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้การส่งเอกสารให้แก่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญล่าช้าด้วย

- ควรมีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณากระบวนการในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญที่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แล้ว และควรระบุความคิดเห็นของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญด้วยการเสนอร่างรัฐธรรมนูญต่อศาลรัฐธรรมนูญในครั้งนี้อย่างไรบ้างต่อการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

- คำชี้แจงในกรณีดังกล่าวอาจทำให้สื่อมวลชนนำไปเป็นประเด็นทางการเมืองได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า หน่วยงานราชการควรอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการด้วยกัน เหตุที่มีการทำคำชี้แจงกรณีดังกล่าวก็เพื่อชี้แจงสื่อมวลชนซึ่งได้นำเสนอข่าวว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขาดความรอบคอบในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติในประเด็นเพิ่มเติมต่อศาลรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้พิจารณาฝ่ายเดียวว่าหนังสือร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญต้องทำเป็นคำร้องเพื่อยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งที่ผ่านมารัฐสภาที่เคยเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาโดยไม่ได้ทำหนังสือมอบฉันทะแต่อย่างใด

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญสามารถอ้างอิงอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ได้ แต่ศาลรัฐธรรมนูญมีข้อบังคับหรือข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องรับเอกสารร่างรัฐธรรมนูญไว้พิจารณา เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดไว้ว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญว่าชอบด้วยผลการออกเสียงประชามติหรือไม่

- ควรมีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นว่า การดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญในครั้งนี้มีได้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ส่วนคำชี้แจงในกรณีดังกล่าวจะทำให้สาธารณชนได้ทราบถึงเหตุผลและความคิดเห็นของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญต่อกรณีดังกล่าว

ประธานกรรมการกล่าวว่า ข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญมีผลบังคับใช้ตามมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แต่จะต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ โดยมาตรา ๓๗/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ กำหนดไว้ชัดเจนว่าศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญว่าชอบด้วยผลการออกเสียงประชามติหรือไม่ และต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับร่างรัฐธรรมนูญ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า อำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญนั้นไม่ใช่อำนาจของตุลาการโดยตรง แต่เป็นอำนาจหน้าที่ในฐานะองค์กรของรัฐในการตรวจสอบหรือตรวจทานร่างรัฐธรรมนูญ หนังสือของศาลรัฐธรรมนูญที่ส่งให้แก่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ถือว่าเป็นการออกคำสั่ง แต่เป็นการทำความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวส่งให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เนื่องจากหนังสือของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวระบุเพียงว่า “จึงแจ้งมายังท่านเพื่อทราบ” ซึ่งไม่มีลักษณะเป็นคำสั่งหรือหมายศาลแต่อย่างใด

- ควรหลีกเลี่ยงการใช้คำว่า “คูกรณี” เนื่องจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ใช่คูกรณีกับองค์กรใด

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรคำนึงถึงกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเคยรับพิจารณาเรื่องที่รัฐสภาเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่อาจขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญต่อศาลรัฐธรรมนูญด้วย ซึ่งมีเพียงหนังสือราชการที่ลงนามโดยประธานรัฐสภาส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญทำหน้าที่แก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับผลของการออกเสียงประชามติ ขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ตรวจสอบว่าร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขเพิ่มเติมชอบด้วยผลของการออกเสียงประชามติหรือไม่ ดังนั้น ควรใช้ถ้อยคำให้ชัดเจนในลักษณะว่าศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้ตรวจสอบบทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญ ส่วนคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเป็นผู้ดำเนินการยกร่างรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องและถูกต้องตรงตามที่ประชาชนได้ให้ความเห็นชอบในการออกเสียงประชามติ

- คำว่า “ศาล รธน.” ควรแก้เป็น “ศาลรัฐธรรมนูญ” นอกจากนั้น ความในตอนท้ายความว่า “การดำเนินการของศาล รธน. มิได้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๗/๑ และมาตรา ๔๕ แห่งรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน” ควรแก้เป็น “การดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญน่าจะสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๗/๑ และมาตรา ๔๕ แห่งรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน” เพื่อให้ถ้อยคำมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

- คณะกรรมการได้ส่งร่างรัฐธรรมนูญที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับคำถามเพิ่มเติมที่ผ่านความเห็นชอบของประชาชนไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยความชอบด้วยผลของการออกเสียงประชามติอย่างน้อยสองครั้ง ซึ่งหากประชาชนและสังคมทราบข้อเท็จจริงดังกล่าว ย่อมเข้าใจได้ว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดไว้และเป็นไปตามระบบราชการปกติและตามแนวปฏิบัติที่เคยทำมา

- ศาลรัฐธรรมนูญต้องรับร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการได้แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับคำถามเพิ่มเติมที่ผ่านความเห็นชอบของประชาชน จะปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวไม่ได้ ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติไว้

- หากคณะกรรมการเผยแพร่คำชี้แจงกรณีส่งร่างรัฐธรรมนูญที่แก้ไขเพิ่มเติมตามผลของการออกเสียงประชามติให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา ต่อสาธารณชน อาจทำให้ศาลรัฐธรรมนูญจัดทำแถลงการณ์ตอบกลับมา คณะกรรมการจะดำเนินการอย่างไรต่อไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากศาลรัฐธรรมนูญจัดทำแถลงการณ์ตอบกลับมาและไม่ได้ทำให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสียหาย จะไม่มีการดำเนินการใด ๆ กลับไป

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากคณะกรรมการประสงค์จะชี้แจงข้อเท็จจริงและอธิบายขั้นตอนการส่งร่างรัฐธรรมนูญไปยังศาลรัฐธรรมนูญให้ประชาชนเข้าใจ เนื้อหาในคำชี้แจงไม่ควรมุ่งเน้นการโต้ตอบกับศาลรัฐธรรมนูญมากเกินไป แต่ควรชี้แจงในลักษณะอธิบายข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญและศาลรัฐธรรมนูญมีความเห็นในแต่ละประเด็นอย่างไร โดยไม่ต้องชี้ว่าความเห็นของฝ่ายใดถูกหรือผิด

- ในตอนต้นของคำชี้แจงควรใช้ถ้อยคำว่า “จึงขอชี้แจงและทำความเข้าใจต่อสาธารณชนโดยละเอียด ดังต่อไปนี้” เพื่อแสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการมุ่งหมายจะสื่อสารข้อเท็จจริงให้ประชาชนเข้าใจ

- คณะกรรมการไม่ควรเผยแพร่คำชี้แจงกรณีส่งร่างรัฐธรรมนูญที่แก้ไขเพิ่มเติมตามผลของประชามติให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา ต่อสาธารณชน เนื่องจากอาจถูกฝ่ายที่ไม่ประสงค์ใช้เป็นประเด็นสร้างความขัดแย้งได้

- คณะกรรมการควรชี้แจงต่อสาธารณชนเพื่อให้ประชาชนเข้าใจข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง เนื่องจากคณะกรรมการได้ปฏิบัติตามหลักการที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๗/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๕๘ ทั้งนี้ เอกสารคำชี้แจงไม่ควรบรรยายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติที่ศาลรัฐธรรมนูญเคยปฏิบัติตาม

- ควรแก้ไขถ้อยคำว่า “คำสั่ง” เป็นคำว่า “หนังสือ” เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจทำคำสั่ง ในกรณีคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญส่งร่างรัฐธรรมนูญที่แก้ไขตามผลการออกเสียงประชามติให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา

- การอ้างถึงหนังสือราชการควรกำหนดให้ชัดเจนว่าเป็นหนังสือราชการเรื่องใด เลขที่รับเท่าใด และลงวันที่ใด

- ความว่า “เจ้าหน้าที่ไปถึงที่ทำการศาลรัฐธรรมนูญเลยเวลาราชการไปประมาณ ๑๕ นาที” ในข้อ ๒ ควรแก้ไขเป็นว่า “ผู้ส่งสารไปถึงที่ทำการศาลรัฐธรรมนูญเลยเวลาราชการไปประมาณ ๑๕ นาที” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการส่งเอกสารให้แก่ศาลรัฐธรรมนูญ โดยคณะกรรมการได้ให้ผู้ส่งสารใช้รถจักรยานยนต์นำเอกสารไปส่ง

- รูปแบบการเขียนในข้อ ๒ ใช้คำต่างกันคือคำว่า “เจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ” กับคำว่า “เจ้าหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ” ดังนั้น ควรแก้ไขข้อความโดยเขียนอย่างเดียวกันคือคำว่า “เจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ” ในทุกแห่งที่ปรากฏในเอกสารคำชี้แจง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในข้อ ๒ จากคำว่า “เจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจึงปฏิเสธที่จะรับหนังสือดังกล่าว” แก้ไขเป็นว่า “เจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้ปฏิเสธที่จะรับหนังสือดังกล่าว”

- มีการรวมการแสดงความเห็นว่า ความว่า “กรธ. ได้จัดทำการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านประชามติให้สอดคล้องกับคำถามเพิ่มเติมที่ผ่านความเห็นชอบของประชาชนเรียบร้อยแล้ว” ในข้อ ๑ เนื้อหาไม่ตรงกับบทบัญญัติในมาตรา ๓๗/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญดำเนินการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติ” ดังนั้น ควรแก้ไขข้อความโดยเขียนอย่างเดียวกับมาตรา ๓๗/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- ความว่า “แก้ไขร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านประชามติให้สอดคล้องกับคำถามเพิ่มเติม” ในข้อ ๑ เขียนแตกต่างกับมาตรา ๓๗/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่บัญญัติว่า “แก้ไขร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านประชามติให้สอดคล้องกับประเด็นเพิ่มเติม” ดังนั้น ควรแก้ไขคำว่า “คำถามเพิ่มเติม” เป็นคำว่า “ประเด็นเพิ่มเติม” ในทุกแห่งที่ปรากฏในเอกสารคำชี้แจง

- ความว่า “จึงได้จัดทำเอกสารส่งไปให้อีก ๑๙ ชุด รวมเป็น ๒๐ ชุด การทำสำเนาดังกล่าวต้องใช้เวลาพอสมควร” ในข้อ ๑ ไม่ชัดเจนว่าคณะกรรมการมีความประสงค์ที่จะสื่อความหมายใด ดังนั้น ควรแก้ไขเป็นว่า “จึงได้จัดทำเอกสารไปให้รวม ๒๐ ชุด ซึ่งต้องใช้เวลาพอสมควร”

- ความว่า “การดำเนินการของ กรธ. ในครั้งนี้จึงดำเนินการไปตามปกติที่เคยทำกันมา อันเป็นวิธีปฏิบัติที่ศาลรัฐธรรมนูญได้ปฏิบัติมาเช่นเดียวกัน” ในข้อ ๓ รูปแบบการเขียนประโยคหลักไวยกรณ์ ดังนั้น ควรแก้ไขเป็น ดังนี้ “กรธ. จึงได้ดำเนินการไปตามปกติที่เคยทำกันมา อันเป็นวิธีปฏิบัติที่ศาลรัฐธรรมนูญได้ปฏิบัติมาเช่นเดียวกัน”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในข้อ ๓ จากเดิมความว่า “กรธ. มีหน้าที่ส่งร่างรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญ” เป็นความว่า “กรธ. มีหน้าที่จัดทำและส่งร่างรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญ” และจากความว่า “ไม่เคยปรากฏว่าจะต้องมีการมอบฉันทะให้เจ้าหน้าที่หรือไปรษณีย์ไปส่งแทนแต่อย่างใด” เป็นความว่า “ไม่เคยปรากฏว่าจะต้องมีการมอบฉันทะให้เจ้าหน้าที่หรือบุรุษไปรษณีย์ไปส่งแทนแต่อย่างใด”

- มีการแสดงความคิดเห็นว่า ความว่า “ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาว่าเป็นการชอบด้วยกับผลการออกเสียงประชามติแล้วหรือไม่” ในข้อ ๓ เขียนแตกต่างกับมาตรา ๓๗/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่บัญญัติว่า “ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างรัฐธรรมนูญ”

- ความว่า “กรธ. คำนึงแล้ว เห็นว่าเพื่อประโยชน์ให้การดำเนินการในเรื่องนี้ลุล่วงไปด้วยดี” ในข้อ ๖ ควรแก้ไขเป็นว่า “กรธ. พิจารณาแล้ว เห็นว่าเพื่อประโยชน์ให้การดำเนินการในเรื่องนี้ลุล่วงไปด้วยดี”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในข้อ ๓ ความว่า “ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาว่าเป็นการชอบด้วยกับผลการออกเสียงประชามติแล้วหรือไม่” เป็นความว่า “ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างรัฐธรรมนูญ” และแก้ไขเพิ่มเติมความในข้อท้ายข้อ ๓ เป็นดังนี้ “กรธ. จึงได้ดำเนินการไปตามปกติที่เคยทำกันมา อันเป็นวิธีปฏิบัติที่ศาลรัฐธรรมนูญได้ปฏิบัติมาเช่นเดียวกันโดยได้ส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญอีกครั้งหนึ่งในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙”

สำหรับข้อ ๕ ให้เพิ่มข้อความดังต่อไปนี้ต่อท้ายประโยคในข้อ ๕ ความว่า “ดังนั้น การใช้ข้อกำหนดนั้นต้องไม่ขัดต่อมาตรา ๓๗/๑ ของรัฐธรรมนูญฯ (ฉบับชั่วคราว) เช่น ในการนับระยะเวลา ตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญ ระยะเวลาจะเริ่มนับจากวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีมติรับไว้พิจารณา แต่ตามมาตรา ๓๗/๑ ระยะเวลาสามสิบวันให้นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับร่างรัฐธรรมนูญ เป็นต้น”

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติแก้ไขเพิ่มเติมคำชี้แจงของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกรณีการส่งร่างรัฐธรรมนูญที่แก้ไขตามผลการออกเสียงประชามติให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา ดังนี้

“คำชี้แจงของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กรณีการส่งร่างรัฐธรรมนูญที่แก้ไขตามผลการออกเสียงประชามติ ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา

ตามที่สื่อมวลชนได้ลงข่าวในทำนองว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) ส่งร่างรัฐธรรมนูญที่แก้ไขตามผลการออกเสียงประชามติให้ศาลรัฐธรรมนูญแล้วถูกตีกลับ เพราะบกพร่องในเรื่องการลงลายมือชื่อและไม่ถูกต้องตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญ อันอาจนำมาซึ่งความเข้าใจผิดและเกิดความเสียหายแก่การทำงานของ กรธ. ได้ กรธ. จึงขอชี้แจงและทำความเข้าใจต่อสาธารณชนตามลำดับ ดังต่อไปนี้

๑. เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๙ กรธ. ได้มีหนังสือราชการกราบเรียนประธานศาลรัฐธรรมนูญ ลงนามโดยประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ว่า กรธ. ได้จัดทำการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านการออกเสียงประชามติให้สอดคล้องกับประเด็นเพิ่มเติมที่ผ่านความเห็นชอบในการออกเสียงประชามติเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงส่งมาเพื่อศาลรัฐธรรมนูญได้โปรดดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๓๗/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญฯ (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ ต่อไป พร้อมทั้งส่งร่างรัฐธรรมนูญและคำชี้แจงไปด้วย แต่เพื่อประโยชน์ของราชการที่ศาลรัฐธรรมนูญจะได้ไม่ต้องไปจัดทำสำเนาขึ้นใหม่ จึงได้จัดทำเอกสารไปให้รวม ๒๐ ชุด ซึ่งต้องใช้เวลาพอสมควร

๒. ในการส่งเอกสารดังกล่าว เจ้าหน้าที่ของ กรธ. ได้โทรศัพท์ประสานกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญไว้ล่วงหน้าแล้วว่าจะนำเอกสารไปส่งในวันดังกล่าว และเพื่อที่จะรีบไปให้ทันเวลาราชการ จึงได้ให้ผู้ส่งสารใช้รถจักรยานยนต์นำเอกสารไปส่ง แต่แม้กระนั้นก็ไม่อาจไปถึงที่ทำการศาลรัฐธรรมนูญได้ภายในเวลาราชการเนื่องจากการจราจรติดขัด ผู้ส่งสารไปถึงที่ทำการศาลรัฐธรรมนูญเลยเวลาราชการไปประมาณ ๑๕ นาที เจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้ปฏิเสธที่จะรับหนังสือดังกล่าวโดยให้เหตุผลว่าเลยเวลาราชการแล้ว และเอกสารนั้นมีได้ทำเป็นคำร้องกับมิได้ลงนามกำกับเอกสารทุกหน้าในสำเนาเอกสารที่ส่งมาด้วยแต่ได้รับฝากเอกสารทั้งหมดไว้ก่อนโดยยังไม่ลงบันทึกว่าได้รับเอกสารไว้แล้ว กรธ. จึงให้เจ้าหน้าที่ไปรับเอกสารทั้งหมดกลับคืนมาในวันรุ่งขึ้น คือวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๙

๓. วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ กรธ. พิจารณาอีกครั้งหนึ่งว่า การดำเนินการในเรื่องนี้จำเป็นต้องทำเป็นคำร้องหรือไม่ แล้ว เห็นว่าการดำเนินการเรื่องนี้เป็นดำเนินการตามมาตรา ๓๗/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญฯ (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ ที่กำหนดว่า “...และเสียงข้างมากของผู้ออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับประเด็นดังกล่าวและมีผลให้บทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญไม่สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติ ให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญดำเนินการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการออกเสียงประชามติ แล้วส่งร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาว่าเป็นการชอบด้วยกับผลการออกเสียงประชามติแล้วหรือไม่ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับร่างรัฐธรรมนูญ” ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดหน้าที่ของทั้งสององค์กรไว้ชัดเจนว่า กรธ. มีหน้าที่จัดทำและส่งร่างรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญ และศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนด บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติกำหนดให้องค์กรของรัฐสององค์กรที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการยกร่างและดำเนินการตรวจสอบให้เกิดความถูกต้องตรงตามที่ประชาชนได้ให้ความเห็นชอบในการออกเสียงประชามติ มิใช่เป็นการให้ใช้อำนาจตุลาการตามปกติ การส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญจึงได้ส่งไปตามปกติของการติดต่อระหว่างหน่วยงานราชการด้วยกันคือการทำเป็นหนังสือราชการ และถ้าไม่ส่งทางไปรษณีย์ ก็ส่งโดยเจ้าหน้าที่ ไม่เคยปรากฏว่าจะต้องมีการมอบคณะให้เจ้าหน้าที่หรือบุรุษไปรษณีย์ไปส่งแทนแต่อย่างใด และเรื่องทำนองเดียวกันนี้ก็ได้เคยปฏิบัติกันมาแล้ว โดยเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๑ (ภายหลังจากที่ข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้ใช้บังคับแล้ว) ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาว่าชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ ตามมาตรา ๑๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ใช้บังคับในขณะนั้น และอีกครั้งหนึ่งเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๒ ประธานรัฐสภาได้ส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียง

ประชาติ พ.ศ. .... ไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา ทั้งสองกรณีนี้ก็ทำเป็นหนังสือราชการส่งไปตามปกติ และศาลรัฐธรรมนูญก็รับไว้ดำเนินการโดยไม่เคยปรากฏว่าจะต้องมีการมอบฉันทะให้บุคคลใดไปส่ง กรธ. จึงได้ดำเนินการไปตามปกติที่เคยทำกันมา อันเป็นวิธีปฏิบัติที่ศาลรัฐธรรมนูญได้ปฏิบัติมาเช่นเดียวกัน โดยได้ส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญอีกครั้งหนึ่งในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

๔. ในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ ศาลรัฐธรรมนูญได้มี “หนังสือแจ้งคู่กรณี” แจ้งว่าจะต้องดำเนินการตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยแจ้งให้ทราบว่าการร้องนี้ไม่มีใบมอบฉันทะของผู้ร้องให้นายนาถ ดวงวิชัย (ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ) มายื่นแทน ศาลรัฐธรรมนูญจึงให้ผู้ร้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญ

๕. ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งในหนังสือดังกล่าวว่า “มาตรา ๔๕ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญฯ (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ บัญญัติให้การพิจารณาและการทำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเป็นไปตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗” ซึ่งเป็นการอ้างถึงมาตรา ๔๕ ที่ยังไม่จบความ เพราะความตอนท้ายของมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญฯ มีบัญญัติต่อไปว่า “... ทั้งนี้ เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อวรรคหนึ่ง **หรือรัฐธรรมนูญนี้**” ดังนั้น การใช้ข้อกำหนดนั้นต้องไม่ขัดต่อมาตรา ๓๗/๑ ของรัฐธรรมนูญฯ (ฉบับชั่วคราว) เช่น ในการนี้ระยะเวลา ตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญ ระยะเวลาจะเริ่มนับจากวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีมติรับไว้พิจารณา แต่ตามมาตรา ๓๗/๑ ระยะเวลาสามสิบวันให้นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับร่างรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

๖. อย่างไรก็ตาม เมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้มีหนังสือถึง กรธ. (เจ้าหน้าที่ของ กรธ. ได้รับหนังสือเมื่อเวลา ๑๘.๑๕ น.) แจ้งให้ กรธ. ดำเนินการทำใบมอบฉันทะเพื่อมอบให้เจ้าหน้าที่มาดำเนินการแทน โดยให้ดำเนินการภายในวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๙ กรธ. พิจารณาแล้ว เห็นว่าเพื่อประโยชน์ให้การดำเนินการในเรื่องนี้ลุล่วงไปด้วยดีและรักษาความศักดิ์สิทธิ์แห่งองค์กรศาลรัฐธรรมนูญไว้ กรธ. จึงได้ดำเนินการให้เป็นไปตามความประสงค์ของศาลรัฐธรรมนูญ และได้มอบให้เจ้าหน้าที่นำใบมอบฉันทะ พร้อมด้วยสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่มีลายมือชื่อของประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำกับไว้ (ตามที่ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ) และส่งกลับไปยังศาลรัฐธรรมนูญแล้วในวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๙ แม้ กรธ. จะยังคงเห็นว่า กรธ. ได้ดำเนินการโดยถูกต้องตามมาตรา ๓๗/๑ และมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญฯ (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน และถูกต้องตามแนวปฏิบัติที่เคยกระทำมาในอดีตแล้วทุกประการก็ตาม”

จากนั้น ประธานกรรมการหรือที่ประชุมเกี่ยวกับแนวทางการชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการส่งร่างรัฐธรรมนูญที่แก้ไขตามผลการออกเสียงประชามติให้ศาลรัฐธรรมนูญแล้วถูกตีกลับ เพราะบกพร่องในเรื่องการลงลายมือชื่อ และไม่ถูกต้องตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญ ว่าควรมีแนวทางดำเนินการอย่างไร

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- การดำเนินการของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีที่มีสื่อมวลชนได้ลงข่าวในทำนองว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) ส่งร่างรัฐธรรมนูญที่แก้ไขตามผลการออกเสียงประชามติให้ศาลรัฐธรรมนูญแล้วถูกตีกลับ เพราะบกพร่องในเรื่องการลงลายมือชื่อ และไม่ถูกต้องตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญ อันอาจนำมาซึ่งความเข้าใจผิดและเกิดความเสียหายแก่การทำงานของ กรธ. นั้น คณะกรรมการควรมีการแถลงข่าวโดยใช้เอกสารคำชี้แจงของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกรณีการส่ง

ร่างรัฐธรรมนูญที่แก้ไขตามผลการออกเสียงประชามติให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาประกอบการชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนและศาลรัฐธรรมนูญ

- การชี้แจงข้อเท็จจริงควรให้เป็นหน้าที่ของโฆษกกรรมการในการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนพร้อมแจกเอกสารคำชี้แจงของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกรณีการส่งร่างรัฐธรรมนูญที่แก้ไขตามผลการออกเสียงประชามติให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา เพื่อเป็นการชี้แจงข้อเท็จจริงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้สังคมได้รับทราบว่าข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นมิได้เกิดจากความบกพร่องของคณะกรรมการ แต่เกิดจากปัญหาการตีความและปัญหาความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติของศาลรัฐธรรมนูญที่เคยปฏิบัติมาในอดีต

จากนั้น ประธานกรรมการหารือเรื่องแนวทางการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจำนวนสิบฉบับ ตามมาตรา ๒๖๗ ของร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านความเห็นชอบการออกเสียงประชามติว่าคณะกรรมการควรติดต่อประสานเป็นการภายในกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของแต่ละองค์กร เพื่อขอรับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนำมาศึกษาวิเคราะห์เป็นการเบื้องต้นก่อนที่แต่ละองค์กรจะจัดส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญอย่างเป็นทางการ ทั้งนี้ ควรตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งโดยแต่งตั้งจากข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งหมด วิธีดังกล่าวจะทำให้การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสิบฉบับของคณะกรรมการรวดเร็วยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม เมื่อองค์กรต่าง ๆ เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่แต่ละองค์กรรับผิดชอบแล้ว คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรเผยแพร่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญร่างแรกต่อสาธารณะหรือไม่

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ไม่เห็นด้วยกับการเผยแพร่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่องค์กรต่างๆ เสนอเป็นร่างแรกต่อสาธารณะ เนื่องจากเมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาและมีการแก้ไขเพิ่มเติมแล้วอาจมีการแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำหรือตัดเนื้อหาในบางมาตรา ซึ่งจะมีผลผูกพันให้คณะกรรมการจะต้องเป็นผู้ชี้แจงเหตุผลของการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสิบฉบับว่ามีเหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมอย่างไร

- การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ควรเปิดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำความเห็นมาประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ภายหลังรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับ ควรมีกระบวนการเผยแพร่หลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญ เพื่ออธิบายหลักการสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญต่อเนื่องจากการรณรงค์และเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญก่อนการออกเสียงประชามติ ส่วนรูปแบบวิธีการจะดำเนินการอย่างไรจะต้องหารือในรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันศุกร์ ที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๙ เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๑๐ นาฬิกา

นายสกันธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

นายณฤพนธ์ ฐลีจันทร์

นิติกรปฏิบัติการ

นายรัฐภูมิ คำศรี

นิติกรชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกฎหมาย ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์